



Dokument z posiedzenia

B9-0538/2022

22.11.2022

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczenia Komisji

zgodnie z art. 132 ust. 2 Regulaminu

w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w związku z Mistrzostwami Świata w Piłce Nożnej w Katarze
(2022/2948(RSP))

Katalin Cseh, Abir Al-Sahlani, Barry Andrews, Nicola Beer, Izaskun Bilbao Barandica, Dita Charanzová, Asger Christensen, Claudia Gamon, Vlad Gheorghe, Klemen Grošelj, Svenja Hahn, Pierre Karleskind, Karin Karlsbro, Billy Kelleher, Moritz Körner, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Jan-Christoph Oetjen, Max Orville, Dragoș Pișlaru, Samira Rafaela, María Soraya Rodríguez Ramos, Michal Šimečka, Nicolae Ștefănuță, Ramona Strugariu

w imieniu grupy Renew

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w związku z Mistrzostwami Świata w Piłce Nożnej w Katarze (2022/2948(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje, w szczególności rezolucję z 21 listopada 2013 r. w sprawie sytuacji pracowników migrujących w Katarze¹ oraz rezolucję z 11 czerwca 2015 r. w sprawie niedawno ujawnionych przypadków poważnej korupcji w FIFA²,
 - uwzględniając Wytoczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka z 2011 r.,
 - uwzględniając wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz zmieniającej dyrektywę (UE) 2019/1937 (COM(2022)71),
 - uwzględniając dokument Międzynarodowej Federacji Piłki Nożnej (Fédération Internationale de Football – FIFA) pt. „Polityka FIFA w zakresie praw człowieka” w wersji z maja 2017 r.,
 - uwzględniając art. 285 katarskiego kodeksu karnego oraz katarską ustawę nr 17/2002 o ochronie społeczeństwa,
 - uwzględniając raporty śledcze dziennika Guardian i organizacji Human Rights Watch oraz innych organizacji pozarządowych,
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w grudniu 2010 r. FIFA przyznała Katarowi prawo do organizacji mistrzostw świata w 2022 r.;
- B. mając na uwadze, że Katar jest krajem o najwyższym produkcie krajowym brutto na mieszkańca na świecie, co wiąże się z faktem, że jego własnością są trzecie co do wielkości rezerwy gazu ziemnego na świecie; mając na uwadze, że 13 % gazu importowanego do UE w okresie od stycznia do września 2022 r. pochodziło z Kataru;
- C. mając na uwadze, że przeważająca większość siły roboczej w Katarze to pracownicy migrujący; mając na uwadze, że Międzynarodowa Konfederacja Związków Zawodowych (ITUC) złożyła w 2014 r. skargę przeciwko Katarowi do Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) w związku z nieprzestrzeganiem przez Katar konwencji dotyczącej pracy przymusowej lub obowiązkowej z 1930 r. oraz konwencji dotyczącej inspekcji pracy z 1947 r.;
- D. mając na uwadze, że system kafala (system sponsorowania) stosowany w Katarze do grudnia 2016 r. jako ramy prawne definiujące stosunki między pracownikami

¹ Dz.U. C 436 z 24.11.2016. s. 42.

² Dz.U. C 407 z 4.11.2016, s. 81.

migrującymi a ich pracodawcami poważnie ograniczył prawa pracowników i ich mobilność oraz został potępiony przez organizacje zajmujące się prawami pracowniczymi jako forma pracy przymusowej; mając na uwadze, że niezależne dochodzenia wielokrotnie pokazywały dowody na złe traktowanie pracowników, w tym nieludzkie i niebezpieczne warunki pracy; mając na uwadze, że według dziennika Guardian od 2010 r. zmarło około 6500 pracowników migrujących, w tym wielu z powodu ekstremalnych warunków pracy; mając na uwadze, że niezależnie od przyczyny śmierci odsetek zmarłych młodych pracowników jest znacznie wyższy niż średni współczynnik umieralności w ich grupie wiekowej;

- E. mając na uwadze, że Katar jest pierwszym krajem w Radzie Współpracy Państw Zatoki (RWPZ), w którym znajduje się stałe biuro MOP; mając na uwadze, że Katar podpisał szereg porozumień z MOP, organizacjami ONZ i państwami członkowskimi UE, np. protokół ustaleń ze Szwecją w styczniu 2020 r. i z Francją w marcu 2022 r., w celu poprawy praw pracowniczych; mając na uwadze, że w ostatnich pięciu latach przed Mistrzostwami Świata w Piłce Nożnej w 2022 r. MOP odnotowała wymierne postępy;
- F. mając na uwadze, że według urzędników amerykańskiego Departamentu Sprawiedliwości i szwajcarskich prokuratorów, którzy wszczęli dochodzenie w sprawie korupcji, działacze FIFA mogli otrzymywać łapówki za głosy za przyznaniem praw do organizacji mistrzostw świata w Rosji i Katarze; mając na uwadze, że w październiku 2010 r. FIFA tymczasowo zawiesiła dwóch członków 24-osobowego Komitetu Wykonawczego FIFA; mając na uwadze, że Arabia Saudyjska ogłosiła chęć organizacji mundialu w 2030 r.;
- G. mając na uwadze, że Katar poczynił pozytywne, choć ograniczone kroki w celu poprawy ochrony praw migrantów, tworząc fundusz odszkodowawczy dla rodzin ofiar wypadków przy pracy; mając na uwadze, że fundusz ten nie obowiązuje z mocą wsteczną i zawiera bardzo wąską definicję wypadków przy pracy; mając na uwadze, że według raportów Human Rights Watch wiele naturalnych zgonów miało związek z pracą, nie zostało jednak odpowiednio zbadanych;
- H. mając na uwadze, że wskutek presji międzynarodowej Katar uchwalili przepisy zakazujące pracy na budowach w okresie od 1 czerwca do 15 września w godzinach 10.00–15.30, co według doniesień zaowocowało spadkiem liczby pracowników hospitalizowanych z powodu udaru cieplnego o 70 %;
- I. mając na uwadze, że prawo karne Kataru przewiduje karę pozbawienia wolności do siedmiu lat za pozamałżeńskie stosunki seksualne, w tym stosunki między osobami tej samej płci; mając na uwadze, że nieprecyzyjnie zdefiniowane przestępstwo naruszenia moralności publicznej pozwala na tymczasowe aresztowanie na okres do sześciu miesięcy na mocy ustawy 17/2002 o ochronie społeczeństwa; mając na uwadze, że ambasador mundialu w Katarze i były piłkarz Khalid Salman wyraził homofobiczne poglądy na temat osób LGBTIQ w wywiadzie w niemieckiej telewizji 8 listopada 2022 r.; mając na uwadze, że 69 krajów, w tym Katar, nadal uznaje homoseksualizm za przestępstwo; mając na uwadze, że osoby LGBTIQ w regionie boją się otwarcie wyrażać swoje poglądy; mając na uwadze, że pod koniec 2016 r. cenzurowano katarską gazetę Doha News po opublikowaniu opinii jednego z katarskich gejów, w której potępił atmosferę strachu; mając na uwadze, że jeszcze we wrześniu 2022 r. władze katarskie dokonywały aresztowań osób LGBTIQ wyłącznie za ich tożsamość seksualną

i zwalniały te osoby pod warunkiem poddania się tzw. terapii konwersyjnej, co udokumentowała Human Rights Watch;

- J. mając na uwadze, że na posiedzeniu Rady Praw Człowieka ONZ w 2022 r. Katar, obok 17 innych państw, głosował przeciwko odnowieniu mandatu niezależnego eksperta ONZ ds. ochrony przed przemocą i dyskryminacją ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową;
- K. mając na uwadze, że siedem federacji piłkarskich, w tym z UE, postanowiło, że ich zawodnicy mogą nosić tęczową opaskę z napisem „OneLove”; mając na uwadze, że FIFA zagroziła, że ukarze żółtymi kartkami graczy, którzy będą demonstrować takie przesłanie podczas mundialu;
- L. mając na uwadze, że w 2016 r. FIFA podpisała Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka, które zmuszają FIFA do powstrzymania się od ingerencji w prawa człowieka i wymagają od FIFA naprawy negatywnych skutków jej działań w dziedzinie praw człowieka;
- M. mając na uwadze, że kobiety w Katarze nadal pozostają pod opieką męża lub krewnych płci męskiej;
 - 1. potępia systematyczne naruszanie podstawowych praw pracowników migrujących przez władze Kataru, a także przez przedsiębiorstwa, które prowadziły prace budowlane na potrzeby piłkarskich mistrzostw świata w Katarze w 2022 r.;
 - 2. ubolewa nad brakiem przejrzystości przy przyznawaniu organizacji mundialu Katarowi w 2010 r.; potępia wyraźny brak odpowiedzialnej oceny ryzyka ze strony FIFA przy ocenie Kataru jako potencjalnego gospodarza dużej międzynarodowej imprezy sportowej; podkreśla, że przy okazji innych tego rodzaju imprez również brakowało przejrzystości i nie przestrzegano standardów praw człowieka, w szczególności w przypadku Zimowych Igrzysk Olimpijskich w 2014 r. w Soczi (Rosja); przypomina swoje długoletnie stanowisko, że FIFA jest przeżarta szeroko zakrojoną i systemową korupcją, i nadal uważa, że organizacja ta poważnie zaszkodziła wizerunkowi i integralności światowej piłki nożnej;
 - 3. wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby regularnie informowały Parlament o reformach społecznych w Katarze, ze szczególnym uwzględnieniem konkretnego wdrażania ustawodawstwa tego kraju, w tym przez przedsiębiorstwa europejskie w Katarze; głęboko ubolewa, że wiele przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw europejskich, nie wywiązało się ze swoich zobowiązań dotyczących odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej; ponawia swój apel do Kataru o ratyfikację przyjętej przez ONZ międzynarodowej konwencji o ochronie praw wszystkich pracowników migrujących i członków ich rodzin;
 - 4. podkreśla, że ofiary naruszeń praw człowieka mają prawne możliwości dochodzenia sprawiedliwości i pociągania do odpowiedzialności przedsiębiorstw z siedzibą w UE zgodnie z przepisami dotyczącymi należytej staranności obowiązującymi w niektórych państwach członkowskich; z zadowoleniem przyjmuje trwające na szczeblu UE prace nad dyrektywą w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju, która jeszcze bardziej rozszerzy takie możliwości prawne; uważa, że odnośne przedsiębiorstwa nie wywiązały się z obowiązków wynikających z

dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/95/UE z dnia 22 października 2014 r. zmieniającej dyrektywę 2013/34/UE w odniesieniu do ujawniania informacji niefinansowych i informacji dotyczących różnorodności przez niektóre duże jednostki oraz grupy³ oraz z obowiązków wynikających z uznanych na szczeblu międzynarodowym konwencji dotyczących praw człowieka;

5. wzywa Katar, najbogatszy kraj na świecie w przeliczeniu na mieszkańca, do zapewnienia odszkodowań z mocą wsteczną rodzinom tysięcy ofiar, które zmarły w miejscu pracy lub z powodu warunków tam panujących; wzywa Katar do przeprowadzenia szczegółowego przeglądu standardów gromadzenia danych i prowadzenia dochodzeń w celu zwiększenia przejrzystości i odpowiedzialności w przypadku obrażeń i zgonów związanych z pracą, we współpracy z organizacjami międzynarodowymi, takimi jak MOP i ITUC;
6. z zadowoleniem przyjmuje zniesienie przez Katar systemu kafala, zgodnie z którym los pracowników zagranicznych (wizy, warunki pracy) spoczywał wyłącznie w rękach obywateli Kataru, co pozbawiało tych pracowników podstawowych praw, takich jak prawo do rezygnacji z pracy lub opuszczenia kraju; podkreśla, że pomimo oficjalnego zniesienia tego systemu nadal dochodzi do wielu nadużyć;
7. z zadowoleniem przyjmuje tworzenie związków zawodowych w przedsiębiorstwach; wzywa jednak Katar do umożliwienia tworzenia związków krajowych zgodnie ze standardami międzynarodowymi; wzywa Katar do przyznania pracownikom domowym co najmniej jednego dnia wolnego w tygodniu;
8. z zadowoleniem przyjmuje nowe przepisy katarskie dotyczące pracy w wysokich temperaturach na budowach; wzywa wszystkie kraje RWPZ do przyjęcia podobnych przepisów i ich pełnego wdrożenia; zachęca Katar do przystąpienia do głębszych reform, aby nadal odgrywać wiodącą rolę wśród państw RWPZ w reformach społecznych;
9. w najostrejszych słowach potępia wypowiedzi ambasadora mundialu w Katarze i byłego piłkarza Khalida Salmana; odnotowuje i z zadowoleniem przyjmuje oficjalne oświadczenia przywódców politycznych Kataru, zgodnie z którymi „każdy jest mile widziany”, w tym osoby LGBTIQ; wzywa Katar do zapewnienia poszanowania praw człowieka wszystkich osób uczestniczących w mistrzostwach świata w 2022 r., a także praw człowieka społeczności lokalnej podczas wydarzeń sportowych i po ich zakończeniu; wzywa władze Kataru, aby przestały prześladować i zastraszać osoby LGBTIQ oraz aby zakazały nakładania obowiązku tzw. terapii konwersyjnej; podkreśla, że choć Katar jest stosunkowo bardziej otwarty niż jego regionalni sąsiedzi, nie usprawiedliwia to takich naruszeń;
10. przyznaje, że wielkie wydarzenia sportowe mogą stworzyć poczucie wspólnoty i przynależności, gdzie interakcja między kulturami i tożsamościami tworzy przestrzeń dla jedności; uważa jednak, że żadne prawo człowieka do wolności wyznania w jakiegokolwiek kulturze nie może być wykorzystywane do usprawiedliwiania dyskryminacji lub złego traktowania innych osób;
11. wzywa FIFA do przestrzegania własnego statutu i obowiązków wynikających z

³ Dz.U. L 330 z 15.11.2014, s. 1.

Wytycznych ONZ dotyczących biznesu i praw człowieka oraz do zaprzestania ingerencji w decyzje federacji piłkarskich dotyczące praw człowieka;

12. odnotowuje globalną tendencję do depenalizacji dobrowolnych stosunków seksualnych między osobami tej samej płci; wzywa Katar do uchylecia art. 285 kodeksu karnego i wszelkich innych powiązanych przepisów; potępia arbitralne aresztowania i złe traktowanie osób LGBTIQ; stanowczo potępia doniesienia o przypadkach napaści na tle seksualnym w areszcie;
13. wzywa Katar do zniesienia obowiązku posiadania przez kobiety męskiego opiekuna, gdyż jest to system z gruntu wadliwy, który szkodzi rozwojowi kraju; zachęca Katar do odegrania wiodącej roli w regionie w kontekście protestów na rzecz praw kobiet, które miały miejsce w Iranie od czasu zabójstwa 21-letniej Mahsy Amini, oraz represji wobec obrońców praw kobiet w Arabii Saudyjskiej i Zjednoczonych Emiratach Arabskich;
14. odnotowuje i z zadowoleniem przyjmuje głębokie zaniepokojenie Kataru wyrażane w związku z rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie; z zadowoleniem przyjmuje ważne decyzje Kataru o poparciu w głosowaniach wszystkich odnośnych rezolucji ONZ w tej sprawie, w przeciwieństwie do niektórych członków RWPZ;
15. zwraca uwagę, że Katar niedawno zdystansował się od ruchów islamistycznych, takich jak Stowarzyszenie Braci Muzułmanów, w następstwie porozumień z Al-Uli z 2021 r.; podkreśla jednak niszczycielski wpływ dalszego finansowania przezeń Stowarzyszenia Braci Muzułmanów na całym świecie na propagowanie progresywnych i demokratycznych wartości; wzywa wszystkie media w regionie do przestrzegania wyższych standardów medialnych i promowania silnego, wolnego i niezależnego środowiska medialnego;
16. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, państwom członkowskim UE, a także rządowi Kataru oraz zgromadzeniu doradczemu znanemu jako Rada Szury.